

**BESCHIKKING VAN
GEDEPUTEERDE STATEN VAN NOORD-BRABANT**

op de op 18 april 2024 ontvangen aanvraag van Stichting Trudo om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet. De activiteiten gaan over energie verbeterende maatregelen, uitgevoerd aan de Edisonstraat en omstreken in Eindhoven.

ons kenmerk
Z/221700

Plaats
's-Hertogenbosch

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Provincie Noord-Brabant
Namens dezen,

Dit document is digitaal ondertekend en bevat daardoor geen handtekening.

Besluit

Onderwerp

Op 18 april 2024 hebben wij van Stichting Trudo een aanvraag ontvangen voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet. De vergunning is aangevraagd voor het overtreden van verboden ten aanzien van beschermde soorten, door het uitvoeren van energie verbeterende maatregelen. Deze activiteiten vinden plaats aan de Edisonstraat en omstreken in Eindhoven.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant besluiten, gezien de overwegingen die zijn opgenomen in dit besluit,

- I. aan Stichting Trudo, Torenallee 34, 5617 BD, Eindhoven, de gevraagde vergunning te verlenen, op grond van artikel 5.1, tweede lid, onder g, van de Omgevingswet, van de bepalingen als bedoeld in:
 - artikel 11.37, eerste lid, onder b, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het opzettelijk wegnemen van nesten van de:
 - **huismus** (*Passer domesticus*);
 - artikel 11.46, eerste lid, onder b en d, van het Besluit activiteiten leefomgeving, voor het vernielen van rustplaatsen en het opzettelijk verstoren van de:
 - **gewone dwergvleermuis** (*Pipistrellus pipistrellus*);voor de periode van 1 september 2024 tot en met 28 februari 2027;
- II. dat de beschrijving van de activiteiten in de aanvraag, voor zover deze gaat over de soorten als bedoeld onder I, onderdeel uitmaakt van dit besluit;
- III. aan dit besluit voorschriften te verbinden die zijn opgenomen onder onderdeel 2.7 'Voorschriften';
- IV. dat de volgende delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de dit besluit:
 - Quicksan Wet natuurbescherming 'Edisonstraat e.o te Eindhoven', Econsultancy, 17895.012, 20 januari 2022 (hierna: quickscan)
 - Nader onderzoek 'Edisonstraat e.o te Eindhoven', Econsultancy, 17895.019, 27 juli 2023 (hierna: nader onderzoek)
 - Activiteitenplan 'Edisonstraat e.o te Eindhoven', Econsultancy, 17895.027, 4 april 2024 (hierna: activiteitenplan)
 - Bijlage 1: overzichtstekening van de planlocatie
 - Bijlage 2: locatie(s) van de maatregelen
 - Bijlage 3: meldingsformulier start werkzaamheden (zie voorschrift 1)

Rechtsmiddelen

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit en wordt u door dit besluit rechtstreeks in uw belang getroffen, dan kunt u een bezwaarschrift hiertegen indienen. Dit kan tot 6 weken na de dag van verzending van het besluit. De verzenddatum is terug te vinden in de kennisgeving.

U kunt uw bezwaarschrift op 2 manieren indienen:

- **Digitaal.** Op www.brabant.nl/bezwaar vindt u de link 'Bezwaar indienen'. U heeft hiervoor een digitale handtekening (DigiD of eHerkenning) nodig.
- **Per post.** Stuur uw bezwaarschrift naar:
Het college van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Secretariaat van de hoor- en adviescommissie
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

In het bezwaarschrift zet u:

- uw naam en adres;
- de datum, het kenmerk en een omschrijving van het besluit waarmee u het niet eens bent;
- de reden waarom u het niet eens bent met ons besluit;
- de datum van uw bezwaarschrift en uw handtekening;
- maakt u namens iemand anders bezwaar? Stuur dan een machtiging mee.

Voeg ook een kopie toe van het besluit waarmee u het niet eens bent. Op deze manier kunnen wij uw bezwaarschrift beter in behandeling nemen.

U kunt het secretariaat van de hoor- en adviescommissie bereiken via telefoonnummer (073) 680 83 04, faxnummer (073) 680 76 80 en e-mailadres bezwaar@brabant.nl.

Aan het indienen van een bezwaar zijn geen kosten verbonden.

Voorlopige voorziening

Als u een bezwaarschrift indient, dan heeft dit geen schorsende werking. Het besluit treedt in werking de dag na verzending van het besluit. Dat betekent dat het besluit geldt zolang uw bezwaarschrift in behandeling is. Het kan zijn dat u dit niet wilt. Bijvoorbeeld omdat het besluit onherstelbare gevolgen voor u heeft. U kunt gelijktijdig met of na het indienen van een beroepschrift een verzoek om een voorlopige voorziening vragen bij de Rechtbank Oost-Brabant, sector Bestuursrecht, Postbus 90125, 5200 MA 's-Hertogenbosch. De rechter besluit dan of het besluit wordt geschorst.

U kunt ook digitaal verzoeken om een voorlopige voorziening. Zie daarvoor: <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. U heeft hiervoor een digitale handtekening (DigiD of eHerkenning) nodig.

Er zijn kosten verbonden aan het vragen van een voorlopige voorziening (griffierecht) en/of het indienen van een beroepschrift.

INHOUDSOPGAVE

BESLUIT	2
PROCEDURELE OVERWEGINGEN	5
INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN	6
1. WETTELIJK KADER - OMGEVINGSWET	6
1.1 <i>BESCHERMINGSREGIMES</i>	6
1.2 <i>OMGEVINGSVERORDENING NOORD-BRABANT</i>	6
2. TOETSING EFFECTEN RUIMTELIJKE INGREEP	7
2.1 <i>AANGEVRAAGDE ACTIVITEITEN</i>	7
2.2 <i>ONDERZOEK SOORTEN</i>	7
2.3 <i>MOGELIJKE EFFECTEN OP BESCHERMDE SOORTEN</i>	7
2.4 <i>ALTERNATIEVENAFWEGING</i>	8
2.5 <i>BELANG VAN DE AANVRAAG</i>	9
2.6 <i>MAATREGELEN</i>	11
2.7 <i>VOORSCHRIFTEN</i>	13
3. CONCLUSIE	15
BIJLAGE 1. OVERZICHTSTEKENING VAN DE PLANLOCATIE.....	16
BIJLAGE 2. LOCATIE VAN DE MAATREGELEN.....	17
BIJLAGE 3. MELDINGSFORMULIER START HANDELINGEN BESCHERMDE SOORTEN	19

Procedurele overwegingen

Aanvraag

Op 18 april 2024 hebben wij van Stichting Trudo een aanvraag voor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, op grond van de Omgevingswet (artikel 5.1, tweede lid, onder g) ontvangen.

Een uitgebreide projectomschrijving is opgenomen in de aanvraag en het activiteitenplan. De aanvraag is geregistreerd onder nummer Z/221700.

Gedragscode

Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

Bevoegd gezag

Omdat de activiteit wordt verricht in de provincie Noord-Brabant zijn Gedeputeerde Staten (verder: GS) volgens artikel 5.10, eerste lid, onder e, van de Omgevingswet bevoegd om op de aanvraag te beslissen. Als het aan de orde is betrekken wij tevens de gevolgen van de activiteit voor de soorten buiten onze provinciegrens bij ons besluit.

Reguliere voorbereidingsprocedure

In deze procedure wordt de reguliere voorbereidingsprocedure overeenkomstig het bepaalde in hoofdstuk 4 van de Algemene wet bestuursrecht toegepast.

Ontvankelijkheid

De aanvraag bevat voldoende informatie voor een goede beoordeling van die aspecten waarvoor een omgevingsvergunning flora- en fauna- activiteit is gevraagd.

Overige regelgeving

Een toestemming op basis van andere wet- en regelgeving of activiteit onder de Omgevingswet kan aan de orde zijn, onder andere voor ruimtelijke ordening of bouwen. Bij de beoordeling van deze aanvraag zijn andere aspecten dan de flora- en fauna-activiteit van de Omgevingswet niet betrokken.

Inhoudelijke overwegingen

1. Wettelijk kader - Omgevingswet

1.1 Beschermingsregimes

Op basis van de Omgevingswet (hierna: Ow) zijn er drie beschermingsregimes. Het eerste regime geldt voor vogels op grond van de Vogelrichtlijn. Paragraaf 11.2.2 van het Besluit activiteiten leefomgeving (hierna: Bal) heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor vogelsoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74j van het Besluit kwaliteit leefomgeving (hierna: Bkl) geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van de vergunning.

Het tweede beschermingsregime geldt voor planten en dieren op basis van de Habitatrichtlijn en de Verdragen van Bern en Bonn. Paragraaf 11.2.3 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74k van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Het derde regime beschrijft de bepalingen voor andere (nationaal beschermde) soorten. Paragraaf 11.2.4 van het Bal heeft betrekking op verschillende verbodsbepalingen voor deze plant- en diersoorten, waarvoor GS een vergunning kunnen verlenen. Artikel 8.74l van het Bkl geeft de voorwaarden voor het kunnen verlenen van een vergunning.

Voor alle inheemse soorten geldt in alle gevallen de specifieke zorgplicht (artikel 11.27 van het Bal). Het gaat dan zowel om beschermde als onbeschermde diersoorten en plantensoorten. De zorgplicht geldt ongeacht of er een vrijstelling geldt of een vergunning is verleend. In de specifieke zorgplicht wordt bepaald dat eenieder zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, schade aan deze soorten dient te voorkomen.

In onder andere artikel 5.40 en artikel 18.10 van de Ow zijn gronden opgenomen op grond waarvan een vergunning kan worden ingetrokken of gewijzigd. De vergunning kan in elk geval worden ingetrokken indien blijkt dat de vergunninghouder zich niet houdt aan de vergunning.

1.2 Omgevingsverordening Noord-Brabant

Provinciale Staten hebben de Omgevingsverordening Noord-Brabant (hierna: Verordening) vastgesteld. Voor een flora- en fauna-activiteit zijn aanvullende kaders vastgelegd. Zo zijn voor bepaalde soorten en handelingen vrijstellingen opgenomen. Deze zijn neergelegd in paragraaf 3.8.2 van de Verordening.

2. Toetsing effecten ruimtelijke ingreep

2.1 Aangevraagde activiteiten

Een uitgebreide omschrijving van de activiteiten is opgenomen in de aanvraag. De aangevraagde activiteiten gaan over dakisolatie vanuit de buitenzijde, spouwisolatie, het vervangen van kozijnen en het herstellen van voegwerk. Deze activiteiten vinden plaats aan de Edisonstraat en omstreken in Eindhoven.

2.2 Onderzoek soorten

Het uitgevoerde onderzoek naar beschermde soorten is beschreven in de bij de aanvraag gevoegde rapportages van de quickscan en het nader onderzoek.

Als vooronderzoek heeft literatuuronderzoek plaatsgevonden (NDFF/verspreidingsatlassen). Op 12 januari 2022 heeft een veldbezoek in het kader van een quickscan naar beschermde soorten plaatsgevonden. Het nader onderzoek naar huismus heeft plaatsgevonden in 2023 volgens het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023). Het nader onderzoek naar gewone dwergvleermuizen heeft plaatsgevonden in 2023 volgens het Vleermuisprotocol 2021 (NGB).

2.3 Mogelijke effecten op beschermde soorten

De aanvrager geeft aan dat er 1 zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis en 8 nesten van de huismus aanwezig zijn in het plangebied.

Door de werkzaamheden worden de verblijfplaatsen vernield of en worden vleermuizen verstoord.

In het plangebied is een zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis gevonden aan de voorzijde van Edisonstraat 87. Daarnaast zijn in het plangebied nestlocaties van de huismus gevonden op:

- Edisonstraat 90 in een nestkast aan de voorgevel;
- Edisonplein 3 in een nestkast aan de voorgevel;
- Edisonplein 4 in een nestkast aan de voorgevel;
- Ampèrestraat 87-89 in de ruimte tussen een regenpijp en dakgoot;
- Ampèrestraat 91-93 in de ruimte tussen een regenpijp en dakgoot;
- Stephensonstraat 47 in een nestkast aan de voorgevel;
- Stephensonstraat 47 onder de dakpannen op de hoek van de voorzijde en kopgevel;
- Stephensonstraat 47 onder de dakpannen op de hoek van de achterzijde en kopgevel.

2.4 Alternatievenafweging

Er zijn geen redelijke alternatieven mogelijk die zullen leiden tot een kwalitatief gelijkwaardig resultaat. De alternatievenafweging is hiermee voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor de huismus en gewone dwergvleermuis te verlenen.

Alternatieve locatie

Het project is locatie-gebonden vanwege de renovatie van het woningbezit van Woonstichting Trudo. Vanwege de ouderdom van betreffende woningen is het niet gewenst om te kiezen om andere bebouwing te renoveren.

Niet uitvoeren van het klein onderhoud is geen optie omdat de huidige woningvoorraad moet blijven voldoen aan de eisen van deze tijd en niet in de huidige staat gehandhaafd kan blijven. Omdat de woningen in de wijk op den duur zonder onderhoud zullen verslechteren en niet meer bewoonbaar zullen zijn. Het laten staan van de woningen zonder bewoning zal leiden tot een groter tekort op de huizenmarkt in de regio Eindhoven dan nu al het geval is.

Alternatieve inrichting

Een alternatieve inrichting waarbij minder effecten op beschermde fauna optreden is niet mogelijk. Bij de inrichting wordt bovendien rekening gehouden met de aangetroffen beschermde soorten door voorzieningen te realiseren in de nieuwe situatie.

Er zal in de toekomstige situatie niet minder groen aanwezig zijn dan in de huidige situatie, aangezien de siertuinen in de huidige stand gehandhaafd blijven. Gezien de grootte van de populatie huismussen in de wijk mag aangenomen worden dat er in de huidige situatie voldoende groen aanwezig is om de populatie te laten functioneren.

Voor vleermuizen geldt dat tijdelijke voorzieningen geplaatst zijn in de omgeving van bomenrijen waarbij ze ook kunnen foerageren en langs kunnen vliegen richting foerageergebieden in de omgeving. Aangezien de tuinen en het openbaar groen niet heringericht worden is er geen negatieve impact op het groen binnen de plannen en dit is in dit geval ook niet noodzakelijk.

Alternatieve werkwijze

Het weglaten van de dak- en spouwisolatie leidt niet tot voldoende verduurzaming van de woningen. Bij de werkwijze worden daarnaast maatregelen genomen om doden, verwonden en onnodige verstoring te voorkomen. De gekozen werkwijze en planning brengen de gunstige staat van instandhouding niet in het geding en beperken de verstoring tot een minimum. Met de voorgestelde maatregelen wordt voldaan aan de zorgplicht en zorgvuldig handelen. Het slopen van de huidige bebouwing en vervolgens realiseren van nieuwbouw is niet wenselijk. Dit zowel vanwege de kosten en uitstoot die hiermee gepaard gaan (onder andere bij inzet van machines) als de materialen die geproduceerd dienen te worden (grotere uitputting van de grondstoffen ten gevolge). Daarnaast zou dit voor meer verstoring van de aanwezige fauna zorgen dan bij renovatie, gezien de duur hiervan veel langer is, en een veel langere periode uitgeweken dient te worden naar de tijdelijke voorzieningen. Daarnaast wordt bij sloop en nieuwbouw mogelijk het groen dat in de directe omgeving van de woningen aanwezig is, weggehaald, gerooïd en/of gekapt. Daarmee wordt een dusdanig onwenselijke situatie gecreëerd ten aanzien van huismus en gewone dwergvleermuis, dat dit niet als realistisch alternatief gezien wordt.

Alternatieve planning

Bij de uitvoering van de werkzaamheden wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de kwetsbare periodes van de huismus en de gewone dwergvleermuis.

De werkzaamheden aan de woningblokken die in gebruik zijn als nestlocatie door huismus, zullen volledig uitgevoerd worden buiten het broedseizoen, in de periode 1 maart t/m 1 september (mits in september geen sprake meer is van late vervollegsels). Ook zullen geen werkzaamheden aan de buitenzijde van de woningen worden uitgevoerd tijdens vorstperioden.

Een andere werkwijze die gehanteerd kan worden is dat de woningblokken waarin huismussen zijn aangetroffen, voorafgaand aan het broedseizoen van huismus (vóór maart) ongeschikt gemaakt worden. De huismussen kunnen op dat moment uitwijken naar de tijdelijke voorzieningen die reeds geplaatst zijn.

De werkzaamheden aan Edisonstraat 85 – 89 (op nr. 87 is de zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen) zullen als laatste plaats vinden, nadat deze ongeschikt gemaakt zijn voor gewone dwergvleermuis. Het ongeschikt maken zal plaatsvinden in het actieve seizoen, dat globaal loopt van april tot en met oktober (BIJ12, versie juli 2017). Het ongeschikt maken staat gepland voor oktober 2025, daarbij zullen de op dat moment nog te renoveren woningen ongeschikt gemaakt worden. Door de werkzaamheden aan deze woningen als laatste uit te voeren, hoeft niet de gehele planlocatie ongeschikt gemaakt te worden voor gewone dwergvleermuis. Dit wordt vanwege de grote omvang van de planlocatie namelijk ook niet realistisch geacht.

2.5 Belang van de aanvraag

In de aanvraag is het belang voldoende onderbouwd om een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit voor de huismus en gewone dwergvleermuis te verlenen.

De omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is gevraagd op grond van de belangen 'in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid' en 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' zoals genoemd in artikel 8.74j, eerste lid, onder b, en artikel 8.74k, eerste lid, onder b, van het Besluit kwaliteit leefomgeving.

Woonstichting Trudo is van plan de woningen binnen de planlocatie te verduurzamen¹. Bij de gerenoveerde woningen zullen de daken en muren veel beter geïsoleerd worden dan in de huidige situatie het geval is. Het gemiddelde energielabel van de woningen is D. De woningen voldoen niet meer aan de eisen van de huidige tijd. Vanwege de oude kozijnen ontstaat veel tocht en vocht, wat leidt tot klachten van bewoners (Knaapen Groep, persoonlijke communicatie). Door de slechte staat van de woningen ontstaan vochtproblemen.

Vochtproblematiek vormt op de lange termijn een ernstig gevaar voor de volksgezondheid, doordat dit leidt tot schimmelvorming en de aanwezigheid van huisstofmijt.

¹ Trudo (16 maart 2020). Prestatieafspraken 2020 – 2024. Gemeente Eindhoven, Eindhovense woningcorporaties en huurdersvertegenwoordigers

Het hebben van een goede, veilige woning is een primaire levensbehoefte van de mens. In artikel 22 van de Nederlandse Grondwet is het thema Volksgezondheid dan ook samen met Woongelegenheid opgenomen. De relatie tussen huisvesting en gezondheid is breed onderzocht en in kaart gebracht, waaruit blijkt dat het hebben van een veilige en goede woning bijdraagt aan de fysieke en mentale gezondheid van mensen^{2,3,4}.

Door de oude woningen te renoveren, waarbij materialen worden gebruikt volgens de huidige gestelde bouwtechnische eisen, wordt voorzien in het realiseren van woningen met een gezond binnenklimaat voor bewoners. Hierdoor worden gezondheidsproblemen als luchtwegproblemen en allergieën verminderd of voorkomen. Door deze veranderingen levert de initiatiefnemer een bijdrage aan de verbetering van de volksgezondheid.

Daarnaast zal door renovatie van de woningen het energielabel veel beter worden waardoor het energieverbruik en de kosten verminderen. De afname aan energieverbruik zal op zijn beurt leiden tot een afname in CO₂ uitstoot en daarmee een bijdrage leveren aan het tegengaan van de negatieve effecten van klimaatverandering^{5,6}.

Er zullen diverse technieken en materialen ingezet worden, welke voor het milieu gunstig zijn. Nieuw isolerend HR++ glas in nieuwe kozijnen en de spouwisolatie zorgen ervoor dat de isolatie van de woningen verbetert en de warmtevraag lager wordt. Hierdoor hoeft de bestaande gasketel voor de verwarming de woningen minder op te warmen, en zal minder gas nodig zijn. Verder zullen zonnepanelen op het dak worden geplaatst, zal mechanische ventilatie aangebracht worden en zullen voorbereidingen getroffen worden voor de plaatsing van een warmtepomp. Al deze maatregelen worden getroffen ter voorbereiding van het gasloos maken van de woningen.

Hoewel het tegengaan van de effecten van het broeikas effect een mondiale aangelegenheid is, is de ontwikkeling van en het streven naar reductie van emissies voor ieder individueel land een belangrijk politiek thema. Wil op mondiaal niveau de problematiek van het broeikas effect worden aangepakt, dan zal ook op nationaal en lokaal niveau dienen te worden geïnvesteerd. Het onderhavige project vormt een onderdeel van een dergelijke investering^{5,6}.

² Cattaneo, M. D., Galiani, S., Gertler, P. J., Martinez, S., & Titiunik, R. (2009). Housing, Health, and Happiness. *American Economic Journal: Economic Policy*, 1(1), 75–105. <https://doi.org/10.1257/POL.1.1.75>

³ Fertig, A. R., & Reingold, D. A. (2007). Public housing, health, and health behaviors: Is there a connection? *Journal of Policy Analysis and Management*, 26(4), 831–860. <https://doi.org/10.1002/PAM.20288>

⁴ Gurney, C. (2020). Out of harm's way? Critical remarks on harm and the meaning of home. April.

⁵ IPCC (2021). Summary for Policymakers. In: *Climate Change 2021: The Physical Science Basis. Contribution of Working Group I to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*. Cambridge University Press, Cambridge, United Kingdom and New York, NY, USA, pp. 3–32, doi:10.1017/9781009157896.001.

⁶ KNMI (2014). KNMI-klimaatscenario's. Geraadpleegd op 12 oktober 2022 van <https://www.knmi.nl/kennis-en-datacentrum/uitleg/knmi-klimaatscenario-s>

2.6 Maatregelen

In het activiteitenplan (hoofdstuk 8) is beschreven welke maatregelen worden genomen om de effecten voor de gewone dwergvleermuis en huismus zoveel mogelijk te voorkomen.

In grote lijnen gaat het om de volgende maatregelen voor de **gewone dwergvleermuis**:

Tijdelijke voorzieningen

- Er zijn minimaal drie maanden voor de werkzaamheden, op 2 februari 2024, vier tijdelijke vleermuiskasten opgehangen. Deze zijn binnen 200 meter van de huidige verblijfplaats geplaatst in de omgeving van bomenrijen. Hier kunnen ze foerageren en langs vliegen richting foerageergebieden in de omgeving. De vleermuiskasten zijn van het type VMT1 van Unitura.
- Foto's van de geplaatste kasten zullen in het bij te houden logboek geplaatst worden. In figuur 3 van bijlage 2 zijn de locaties van de tijdelijke kasten weergegeven.
- De tijdelijke kasten zullen pas verwijderd worden 1 jaar nadat de permanente voorzieningen gerealiseerd zijn. Dit zal buiten de kwetsbare periode gebeuren. Voor verwijdering zal gekeken worden of de kasten op dat moment niet bezet zijn.

Ongeschikt maken

- Voorafgaand aan de renovatiewerkzaamheden zullen alle geschikte openingen ongeschikt gemaakt worden door het aanbrengen van exclusion flaps en het oplichten en indien nodig dichtzetten van loodslabben.
- Dit zal gebeuren in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis, specifiek in de periode van september tot en met oktober 2025, bij een avondtemperatuur van minimaal 7°C.
- Hierbij zullen alleen de woningen ongeschikt gemaakt worden die op dat moment nog gerenoveerd moeten worden. Omdat de zomerverblijfplaats aanwezig is in Edisonstraat 87, zullen nummers 85 – 89 als laatste gerenoveerd worden. De exacte werkwijze zal ter plaatse beoordeeld en begeleid worden door de ecologisch begeleider.

Controleronde

- Daarna zal tenminste drie aaneengesloten nachten onder gunstige weersomstandigheden gewacht worden om eventueel nog aanwezige dieren de kans te geven om de verblijfplaats te verlaten.
- Hierna zal een controleronde worden uitgevoerd. Hierbij wordt gecontroleerd of de bebouwing goed ongeschikt is gemaakt. Indien noodzakelijk worden door de ecologisch begeleider, op basis van deze controleronde, aanvullende maatregelen voorgesteld.

Permanente voorzieningen

- Er zullen inbouwkasten gerealiseerd worden in zijgevels van woningen. Deze zullen een minimale maat van 50 x 80 centimeter hebben per vervangende voorziening. Hiervoor zullen geschakelde tweelaagse kasten geplaatst worden, van de typen VMPPM2 of VMPPM2u van Unitura, of vergelijkbaar. Er zullen minimaal twee plekken aangeboden worden om de zomerverblijfplaats te compenseren, conform de eisen uit het kennisdocument Gewone dwergvleermuis. Dat houdt in dat met de volgende eisen rekening gehouden zal worden:
 - Ten minste 2 verschillende windrichtingen
 - Een vrije aanvliegeroute
 - Vergelijkbaar met huidige verblijfplaats in hoogte en invliegplek, minimaal 3 meter hoogte
 - Vrij van kunstlicht
 - Vrij van verstoring
 - Buiten bereik van predatoren te hangen

- De exacte locaties zullen in overleg met een ecologisch deskundige bepaald worden. De locaties zullen later bijgevoegd worden aan het logboek. In bijlage 2 figuur 4 staat een voorstel voor de locaties van de te realiseren inbouwvoorzieningen.

In grote lijnen gaat het om de volgende maatregelen voor de **huismus**:

Tijdelijke voorzieningen

- Er zijn in het plangebied 8 tijdelijke tweedelige nestkasten opgehangen binnen 200 meter van de huidige nesten. De kasten zijn van het type HMT2 van Unitura. De kasten zijn aan woningen in de directe omgeving geplaatst, op 2 februari 2024, minimaal 3 maanden voorafgaand aan de renovatie. In bijlage 2 figuur 2 zijn de locaties van de tijdelijke kasten weergegeven. Foto's van de geplaatste kasten zullen in het bij te houden logboek geplaatst worden.
- De tijdelijke kasten zullen pas verwijderd worden 1 jaar nadat de permanente voorzieningen gerealiseerd zijn. Dit zal buiten de kwetsbare periode gebeuren. Voor verwijdering zal gekeken worden of de kasten op dat moment niet bezet zijn.

Optie 1: Werkzaamheden buiten broedseizoen

- De werkzaamheden aan de woningblokken waar zich huismusnesten bevinden zullen buiten het broedseizoen van de huismus worden uitgevoerd (globaal van 1 maart tot 1 september). Daarnaast zullen werkzaamheden aan woningen waar huismusnesten aanwezig zijn buiten vorstperioden worden uitgevoerd. Zo wordt voorkomen dat nesten vernietigd of beschadigd raken tijdens winterse omstandigheden.
- Bij werkzaamheden aan de woningen met huismusnesten in september zal een controle plaatsvinden om te beoordelen of geen sprake is van late vervolglegels.
- De onderste rij pannen zal met zorg en handmatig verwijderd worden, om nesten in het najaar en de winter nog gebruikt kunnen worden om te slapen of te rusten. Zo kunnen huismussen uit zichzelf wegvliegen.

Optie 2: Werkzaamheden binnen broedseizoen & ongeschikt maken

- Wanneer de werkzaamheden aan woningblokken met huismusnesten uitgevoerd worden binnen het broedseizoen, zullen deze woningblokken vóór 1 maart 2025 ongeschikt gemaakt worden voor huismussen. Dit zal gebeuren door de onderste rij pannen zorgvuldig op te tillen om te kijken of er huismussen onder verblijven. Als dat niet het geval is zullen de dakpannen weer worden teruggelegd. Daarna zal de ruimte tussen dakpan en gevel worden afgesloten met rugvulling of weringborstels zodat huismussen de woningen niet kunnen gebruiken om te broeden.

Permanente voorzieningen

- Er zal nieuwe nestgelegenheid worden gecreëerd door het vogelschroot weg te laten of te plaatsen ter hoogte van de derde rij dakpannen. Ervan uitgaande dat nestplaatsen onder de dakpannen minimaal 50 centimeter uit elkaar moeten liggen, zal deze maatregel over minimaal 8 meter dak lengte worden toegepast. De maatregel zal uitgevoerd worden bij noord en oost georiënteerde zijdes van de woning. Bij het toepassen van ruimte onder de dakpannen zal de broedruimte onder de dakpannen minimaal voorzien in een nestruiimte van 12,5 x 12,5 x 12,5 cm (BIJ12, versie 2023). Er zullen minimaal zestien plekken aangeboden worden om de acht nestlocaties op de planlocatie te compenseren, conform de eisen uit het kennisdocument Huismus. Deze maatregel zal bij voorkeur toegepast worden bij de woningblokken waar de nestlocaties van huismus zich bevinden, of op maximaal 100 meter hiervandaan.

- Indien het niet mogelijk is om de daken te voorzien van dergelijke broedruimtes, zal gebruikgemaakt worden van inbouwkasten. Deze zullen van het type HMP2 van Unitura, of vergelijkbaar zijn. In totaal zullen in dat geval minimaal zestien kasten ingemetseld worden. Bij voorkeur zullen de kasten binnen 100 meter van de aangetroffen nestlocaties ingebouwd worden, of op maximaal 200 meter afstand. De exacte locaties zullen in overleg met een ecologisch deskundige bepaald worden en zullen later bijgevoegd worden aan het bij te houden logboek.

De locaties van de voorzieningen zijn weergegeven in bijlage 2.

2.7 Voorschriften

Wij nemen in aanvulling op voorgestelde maatregelen de volgende voorschriften op om de staat van instandhouding te kunnen borgen voor de gewone dwergvleermuis en huismus:

Algemene voorschriften

1. De vergunninghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden beginnen bekend is, maar uiterlijk 2 weken voor de start van de activiteiten, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar ons op te sturen. Met werkzaamheden en/of activiteiten worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken van de verblijfplaatsen.
2. De vergunninghouder dient onmiddellijk contact met ons op te nemen via info@odbn.nl, als bij het uitvoeren van de activiteiten andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen, of andere activiteiten als bedoeld in onderdeel I en II van het besluit noodzakelijk zijn.
3. Deze vergunning kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de vergunninghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de vergunninghouder handelende (rechts)personen. De vergunninghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van de aan dit besluit verbonden voorschriften.
4. Deze genoemde (rechts)personen dienen op de hoogte te zijn van de inhoud en het doel van dit besluit en de daaraan verbonden voorschriften, zo dat zij daar ook invulling en uitvoering aan kunnen geven.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op eerste verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar.
6. De vergunninghouder dient, met inachtneming van de hier genoemde voorschriften, de activiteiten (inclusief alle maatregelen die er voor de soorten worden genomen) uit te voeren zoals beschreven in de aanvraag en het activiteitenplan (hoofdstuk 8).
7. De activiteiten en hier genoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecologisch deskundige⁷ (hierna: ecooloog) op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
8. Alle handelingen en bevindingen dienen door de ecooloog te worden bijgehouden in een logboek. Met handelingen worden alle handelingen bedoeld die invloed hebben op de beschermde soorten, zoals ongeschikt maken, uitvoeren van de controleronde en het plaatsen van de tijdelijke en permanente voorzieningen. Ook dienen er duidelijke foto's van de werkzaamheden en de geplaatste voorzieningen te worden opgenomen in het logboek. Dit logboek dient op eerste verzoek van een toezichthouder te worden gegeven.

⁷ Wat wij hieronder verstaan staat in de toelichting op het aanvraagformulier: https://www.brabant.nl/applicaties/producten/beschermde_dieren_en_planten_6553

9. De vergunninghouder dient een ecologisch werkprotocol op te stellen op basis van de aanvraag en de hier genoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name ook de uitvoerenden op de initiatieflocatie, dienen voor het uitvoeren van de werkzaamheden, van de inhoud van het werkprotocol op de hoogte gesteld te worden en dienen dit aantoonbaar na te leven. Dit ecologisch werkprotocol dient ter informatie aan ons te worden toegezonden, uiterlijk 2 weken voor de start van de werkzaamheden. Mail het ecologisch werkprotocol naar info@odbn.nl. Vermeld hierbij het zaaknummer.
10. Zodra alle handelingen en activiteiten zijn uitgevoerd die betrekking hebben op de beschermde soorten opgenomen in de vergunning, dient de afronding van de werkzaamheden bij ons te worden gemeld. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de gerealiseerde permanente voorzieningen, het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen en de inrichting van het plangebied. Dit dient u te doen door het logboek naar ons op te sturen via info@odbn.nl, onder vermelding van het zaaknummer.

De algemene voorschriften zijn opgenomen voor een juiste toepassing en naleving van de vergunning door de vergunninghouder en gemachtigde(n).

Specifieke voorschriften

Het volgende voorschrift geldt voor de **huismus**:

1. Als permanente voorzieningen voor de huismus dienen nestkasten ingebouwd te worden conform de eisen van het Kennisdocument Huismus (BIJ12, 2023).

Dit voorschrift is opgenomen omdat onduidelijk is of het broedsucces van de huismus negatief beïnvloed wordt door een verhoogde temperatuur onder geïsoleerde daken. Daardoor is het onzeker of deze voorzieningen functioneel zullen zijn.

De volgende voorschriften gelden voor de **gewone dwergvleermuis**:

2. De tijdelijke vleermuiskasten dienen conform de volgende eisen van het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis te zijn gerealiseerd:
 - a. De kasten dienen een vrije aanvliegroute te hebben.
 - b. De kasten dienen op minimaal 4 meter boven de grond en wanneer van toepassing minimaal 2 meter boven een aanbouw te hangen.
 - c. De kasten dienen vrij te zijn van kunstlicht.
 - d. De kasten dienen vrij te zijn van verstoring.
 - e. De kasten dienen buiten bereik van predatoren te hangen.
 - f. De kasten dienen op ten minste 2 verschillende windrichtingen te hangen, zodat er een verschil aan microklimaat gerealiseerd wordt. Doordat alle kasten op 1 windrichting hangen, dienen er kasten verplaatst te worden. Wanneer deze verplaatst worden naar een andere gevel van hetzelfde gebouw of aan een ander gebouw binnen 20 meter, is er geen sprake van een nieuwe gewenningsperiode. Wanneer de kasten verplaatst worden naar een ander gebouw verder weg, zal de gewenningsperiode opnieuw doorlopen moeten worden.

Dit voorschrift is opgenomen omdat de tijdelijke voorzieningen nu niet geplaatst zijn conform het Kennisdocument. Deze zijn allemaal op één windrichting geplaatst. Een ecologische onderbouwing waarom de kasten desondanks functioneel zullen zijn, ontbreekt. Daardoor is onzeker of de kasten functioneel zullen zijn en in gebruik genomen zullen worden.

3. Voor de controlerende gelden de volgende voorschriften:
 - a. De controlerende ten behoeve van het uitsluiten van de aanwezigheid van vleermuizen binnen het plangebied dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen voor zomerverblijfplaatsen van het Vleermuisprotocol 2021. Met uitzondering van de neerslag. Tijdens de gehele controlerende moet het droog zijn.
 - b. In het logboek dient te worden aangegeven hoe is voldaan aan de richtlijnen uit het vleermuisprotocol 2021 en wat de resultaten van de controlerende waren. De datum, tijd, aantal onderzoekers en de weersomstandigheden tijdens de controlerende dient in het logboek beschreven te staan.
 - c. Er kan pas gestart worden met de renovatiewerkzaamheden na de expliciete toestemming van de ecooloog.

Dit voorschrift is opgenomen om te voorkomen dat het gebouw onterecht vleermuisvrij wordt verklaard en dat er nog vleermuizen aanwezig zijn in de bebouwing ten tijde van de werkzaamheden.

4. De permanente vleermuis kasten dienen conform de volgende eisen van het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis te zijn gerealiseerd:
 - a. Voor elke verblijfplaats die verloren gaat dienen 4 permanente voorzieningen gerealiseerd te worden.
 - b. De kasten dienen een afmeting te hebben van minimaal 15 centimeter breed en 80 centimeter hoog.
 - c. De kasten dienen een vrije aanliegroute te hebben, minimaal 2 meter afstand van obstakels.
 - d. De kasten dienen op minimaal 4 meter boven de grond en wanneer van toepassing minimaal 2 meter boven een aanbouw te hangen.

Dit voorschrift is opgenomen omdat de voorgestelde permanente voorzieningen nu niet voldoen aan het Kennisdocument. Een ecologische onderbouwning waarom de kasten desondanks functioneel zullen zijn, ontbreekt. Daardoor is onzeker of de kasten functioneel zullen zijn en in gebruik genomen zullen worden.

Door het uitvoeren van de voorgenomen werkzaamheden komt de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en huismus niet in het geding. Dit omdat voor, tijdens en na de werkzaamheden maatregelen worden getroffen en het gebied ingericht wordt.

3. Conclusie

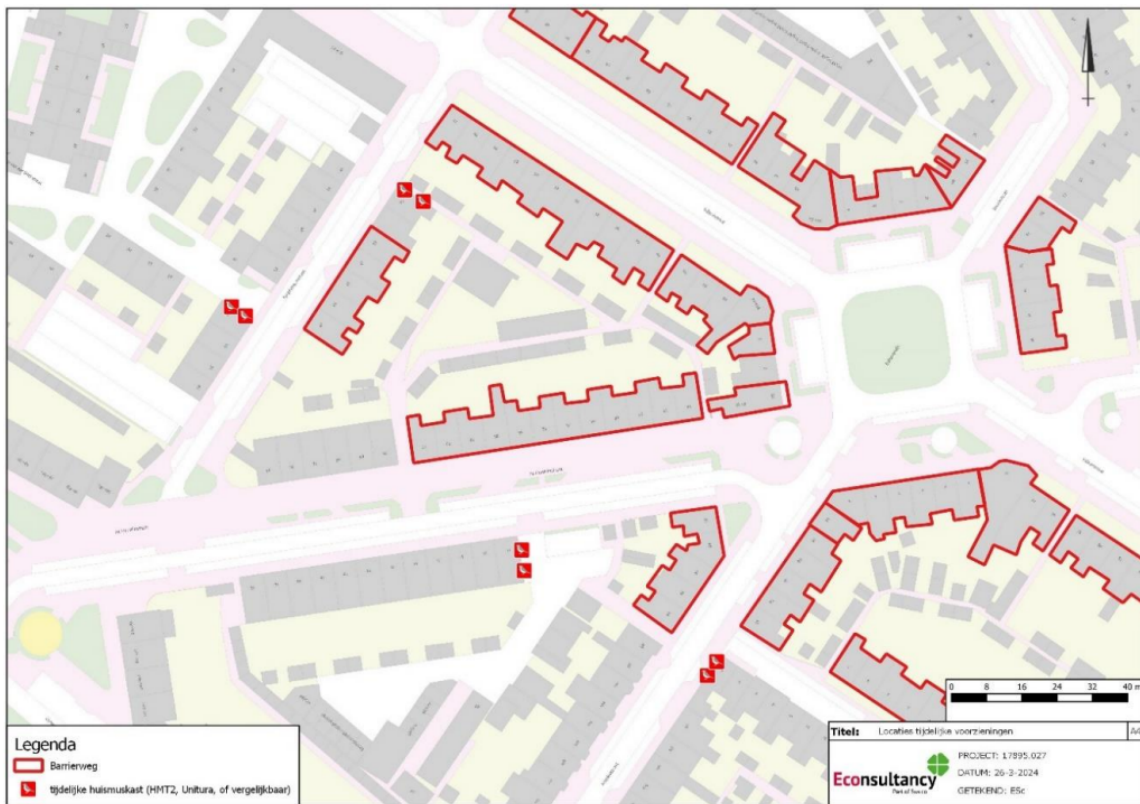
De gevraagde omgevingsvergunning op grond van de Omgevingswet, voor een flora- en fauna-activiteit, wordt voor de gewone dwergvleermuis en huismus en beschreven activiteiten verleend. Aan deze omgevingsvergunning zijn voorschriften verbonden.

Bijlage 1. Overzichtstekening van de planlocatie

Figuur 1. Locatie Edisonstraat en omstreken te Eindhoven. De activiteiten vinden plaats binnen het omliggende gebied.

Bijlage 2. Locatie van de maatregelen

Figuur 2. Locatie van de tijdelijke voorzieningen voor de huismus.

Figuur 3. Locatie van de tijdelijke voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis.

Figuur 4. Locatie van de permanente voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis.

